

TÜRKİYE'YE YÖNELİK AFGANİSTAN GÖÇÜ'NE YERELDEN BAKMAK: Van Saha Araştırması Çalışma Raporu

Hakan Ünay

Göç Araştırmaları Vakfı
Ankara, Nisan, 2022

İÇİNDEKİLER

ÖZET	1
GİRİŞ	1
Araştırmanın Amacı	3
Araştırmanın Kapsamı	3
Araştırmanın Sınırlılıkları	4
GÖÇ SÜREÇLERİNDE YERELDEN BAKMAK	5
AFGANİSTAN'DAN TÜRKİYE'YE GÖÇ	6
ARAŞTIRMA BULGULARI	7
Genel Göçmen Profili ve Göç Sürecine İlişkin Gözlemler	7
Afganistan Göçüne Yerelden Çok Taraflı Bakmak	8
GENEL GÖZLEM NOTLARI VE ÖNERİLER	13
KAYNAKÇA	14
YAZAR HAKKINDA	15

TÜRKİYE'YE YÖNELİK AFGANİSTAN GÖÇÜ'NE YERELDEN BAKMAK: VAN SAHA ARAŞTIRMASI ÇALIŞMA RAPORU

Hakan Ünay

ÖZET

Bu çalışma Türkiye'ye yönelik Afganistan göçünü, yerel aktörlerin görüşleri doğrultusunda gözlemek amacıyla yapılmıştır. Çalışma kapsamında Van şehir merkezi, ilçeleri ve sınır köylerinde farklı zamanlarda saha çalışmaları yapılmış, göç sürecine yerelden bakılmaya çalışılmıştır. Türkiye'ye yönelik Afganistan göçü yaklaşık yarım asırlık bir hafızaya sahip olmasına rağmen özellikle Temmuz 2021'de yoğunlaşan göç süreci uzun bir süre gündemde kalmıştır. Söz konusu dönemde göç meselesi çoğunlukla Türkiye'ye giriş yapan göçmenlerin sayısı, erkek yoğunluklu kitlesi ve sınır güvenliği eksenli tartışmalarla ele alınmıştır. Göçün kaynağı olarak Afganistan, Türkiye'ye yönelik Afganistan göçünün geçmişi ve göçmenlerin Türkiye'ye giriş yaptığı Van'daki yerel aktörlerin görüşleri ise göz ardı edilmiştir. Çalışma kapsamında yürütülen saha araştırmalarında; yerel halktan bölgede bulunan sivil toplum kuruluşlarına, göçle ilgilenen kamu kurumlarından göç alanında çalışan akademisyenlere, yerel ve uluslararası gazetecilerden bizzat Afganistanlı göçmenlere kadar çok yönlü görüşmeler gerçekleştirilerek göçe ilişkin gözlemler ortaya konmuştur.

GİRİŞ

Türkiye; hedef ve transit ülke niteliklerinin beraberinde getirdiği derin bir göç hafızasına sahiptir. Göçün küresel gündem maddelerinden biri haline geldiği günümüz dünyasında merkezi bir konumda olan Türkiye; yıllardır Suriye, Afganistan, Pakistan, Irak, İran gibi ülkelerden farklı yoğunluklar ve zamanlarda göç almaktadır. Bu noktada Afganistan, gerek yarım asıra dayanan göç geçmişi gerekse son yıllarda artan göç yoğunluğu ile ön plana çıkmaktadır.

Afganistan'dan Türkiye'ye göçün yaklaşık 40 yıllık bir geçmişi bulunurken, özellikle son yıllarda Afganistan-Pakistan-İran koridoru üzerinden gelen göçmenlerin sayısında ciddi bir artış gözlemlenmektedir. Sadece 2018 ve 2019 yıllarında yaşanan Afganistan kaynaklı göçmenlerin sayısı 300 bini bulurken, bu rakam iki yılda yakalanan toplam düzensiz göçmen sayısının neredeyse yarısını oluşturmaktadır.

Bununla birlikte neredeyse yarım asırlık bir geçmiş ve henüz birkaç yıl önce tecrübe edilen göç yoğunluğundaki radikal artışa rağmen, Türkiye'ye yönelik Afganistan göçü 2021'in Temmuz ayından itibaren çeşitli görüntüler ve haberlerle birlikte kamuoyunu uzun süre meşgul etmiştir. Söz konusu süreçte göç meselesi çoğunlukla Türkiye'ye giriş yapan göçmenlerin sayısı, erkek yoğunluklu kitlesi ve sınır güvenliği eksenli tartışmalarla ele alınırken göçün kaynağı olan Afganistan ve göçmenlerin Türkiye'ye giriş yaptığı Van'daki yerel aktörlerin görüşleri göz ardı edilmiştir. Bu noktada her şeyden önce Afganistan'ı kısaca ele almak yerinde olacaktır.

Güney Asya, Orta Doğu ve Orta Asya bölgelerinin kavşak noktası konumundaki Afganistan, her ne kadar uzun yıllardır net bir sayım yapılamasa da yaklaşık 40 milyonluk bir nüfusa sahiptir. Afganistan bulunduğu coğrafi konum gereği çoklu etnik yapıya sahip bir ülkedir ve Peştun (%42), Tacik (%27), Özbek (%9), Hazara (%9), Aymak, Türkmen gibi birçok farklı etnik grubu bünyesinde barındırmaktadır. Afganistan'ın en kalabalık şehirleri başkent Kabil'in yanı sıra Kandahar, Mezar-ı Şerif ve Herat'tır. Afganistan nüfusunun genç yoğunluklu olduğunu söylemek mümkündür zira nüfusun sadece %2,4'ü 65 yaş ve üzerindedir (World Population Review, 2022).

Afganistan yıllar içerisinde karşı karşıya kaldığı işgaller, savaşlar, iç karışıklıklar ve bunların beraberinde getirdiği ekonomik krizler ve yoksulluk nedeniyle dünyada göçe kaynaklık eden ülkelerin başında gelmektedir. 2022 yılı itibariyle dünya genelinde 26,4 milyon mülteci bulunmaktadır. Mültecilerin %68'ine beş ülke kaynaklık ederken Afganistan 2,6 milyon mülteci ile üçüncü sıradadır (McAuliffe & Triandafyllidou, 2021: 46). Bununla birlikte Suriye İç Savaşı'na kadar Afganistan'ın dünyanın en çok mülteci üreten ülke olduğunu da akılda tutmak gerekir. Söz konusu veriler Afganistan kaynaklı göçlerin boyutunu ortaya koyarken duruma sadece bugünden bakmak yanıltıcı olacaktır.

1979 yılında Sovyetler Birliği'nin Afganistan'ı işgali, ülkenin 40 yılı aşkın süredir devam eden istikrarsızlık sürecinin ilk aşamasını oluşturmaktadır. 1989'da Sovyetlerin Afganistan'dan çekilmesi son-

rasında birkaç yıl boyunca otorite boşluğundan kaynaklı iç çatışmalar yaşanmış, Eylül 1996'da ise ülkede Taliban dönemi başlamıştır. Bu süreçte ülkede istikrarsızlıklarla süregelen sorunlar devam ederken Afganistan, çatışma ve savaş ortamından kurtulamamıştır. Sovyetler Birliği'nin işgalinden sadece 22 yıl sonra bu kez Amerika Birleşik Devletleri'nin (ABD) işgali ile karşı karşıya kalan Afganistan adeta sonu olmayan; savaş, terör, ekonomik krizler ve göçlerle çevrili bir sarmalın içine hapsedilmiştir. Bu sarmalın son halkası ise 2021'in yaz aylarında ABD'nin Afganistan'dan çekilmesi ve Taliban'ın iktidarı ele geçirmesi ile devam eden ve halen tecrübe edilen süreçtir.

Gerek ekonomik gerek güvenlik gerekse siyasi istikrar anlamında zor yıllar geçiren Afganistan'da Ağustos 2021'de Taliban'ın ülkede iktidarı ele geçirmesi ile uluslararası hibe desteğinde hızla azalma olmuştur. Finansal bağlantıların bozulması ekonomide büyük daralmaya, yoksulluğun artmasına ve makroekonomik istikrarsızlığa yol açarak ciddi bir ekonomik krizi de beraberinde getirmiştir. Ülkede yaşanan bütün bu sorunlar birleştiğinde Afganistan'ın göçe kaynaklık eden ülkelerin başında gelmesi şaşırtıcı değildir.

Bu çalışma, Afganistan'dan çıkan göçmenlerin İran üzerinden Türkiye'ye girişteki ilk durakları olan Van özelinde yapılan saha çalışması neticesinde ortaya çıkmıştır. 2021'in Ağustos ve Ekim ayları ile 2022'nin Ocak ayında Van'ın ilçe ve köylerinde yerel halktan, Sivil Toplum Kuruluşlarına (STK), akademisyenlerden gazetecilere ve bizzat Afganistan'dan gelen göçmenlerle görüşmeler gerçekleştirilmiş, bölgede bulunulan süre boyunca gözlemlerde bulunulmuştur.

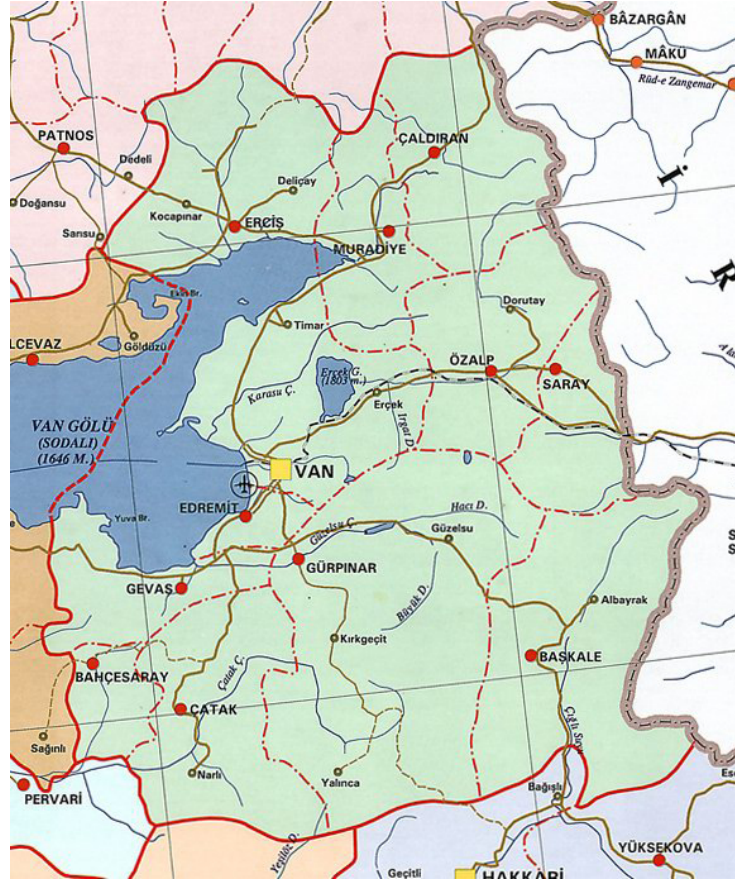
Araştırmanın Amacı

Bu araştırma her şeyden önce Türkiye'ye yönelik Afgan göçüne ilişkin mevcut duruma yerelden bakmayı amaçlamaktadır. Bu doğrultuda Afganistan'dan yola çıkan göçmenlerin Türkiye'deki ilk durakları olan Van'da bulunan birçok tarafla yapılan görüşmelerde; Afganistan'dan Türkiye'ye yönelik göçe ilişkin geçmişten bugüne kadar ulaşan genel sorunlar, göçün yoğunluğu, sıklığı, genel yapısı ve son aylardaki durumu ile alınan sınır önlemleri ve uygulanan politikalara ilişkin yerel aktörlerin görüşlerinin alınması hedeflenmiştir. Söz konusu görüşmeler neticesinde çoğunlukla göz ardı edilen göç süreçlerinde yerel aktörlerin görüşlerine, bölgede yapılan gözlemler de eklenerek Afganistan'dan Türkiye'ye yönelik göç sürecine farklı bir bakış açısı ile yaklaşılabilecektir.

Araştırmanın Kapsamı

Bu çalışma raporu Ağustos 2021-Ocak 2022 tarihleri arasında Van'da yapılan üç saha araştırmasına dayanmaktadır. İlk etapta tek bir saha ziyareti olarak planlanan bu çalışma, gerek göç yoğunluğunun olduğu dönem ve sonrasındaki değişimi görebilmek gerekse kış aylarındaki durumu yerinde gözlemleyebilmek adına üçe çıkarılmıştır. Bu kapsamda 12-16 Ağustos 2021, 9-10 Ekim 2021 ve 6-9 Ocak 2022 tarihlerinde bölgeye saha ziyaretlerinde bulunulmuştur.

Bölgeye yapılan ilk ziyaret öncesinde yapılan görüşmelerle göç güzergahı netleştirilmiş, bu kapsamda Van şehir merkezinden başlayarak göçmenlerin geçişinin yoğun olduğu Saray, Özalp, Çaldıran ve Muradiye ilçelerinde ve köylerinde gözlemlerde bulunulmuştur. Özellikle sivil toplum temsilcileri, gazeteciler ve akademisyenler ile yapılan görüşmeler şehir merkezinde gerçekleştirilirken sınır ilçelerinde ve köylerinde yerel halktan kişilerle görüşülmüştür. Bu noktada yapılacak olan görüşmeler saha araştırmasından günler öncesinde netleştirilmiş ve iletişime geçilebilenlerle yüz yüze görüşmek üzere randevu alınmıştır.

9-10 Ekim 2021 tarihlerinde yine Van ilçeleri ve sınır köylerine yapılan ziyaretlerde ise Türkiye'ye yönelik Afganistan göçünün yaklaşık iki aylık süredeki değişimleri ortaya konulmaya çalışılmıştır. Genel olarak görüşmelerde Afganistan göçünün mevcut durumu, uygulanan politikaların yeterli olup olmadığı ve göçün yakın gelecekteki muhtemel seyri üzerinde durulmuştur.

6-9 Ocak 2022 tarihlerinde ise yine aynı güzergahta, bu kez kış şartlarındaki zorlu koşulların Afganistan'dan Türkiye'ye göçe nasıl etki ettiği yerinde gözlemlenmiştir. Afganistan'daki siyasi gelişmelerin etkisinden bağımsız olarak özellikle zorlu hava koşullarına rağmen göçün yaz aylarına kıyasla daha seyrek olduğu ancak halen devam ettiği gözlemlenmiş, göçmenlerin özellikle donma ihtimali göz önünde bulundurulduğunda hayati tehlikelerinin arttığı görülmüştür.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırma kapsamında Van'da bulunan süredeki en büyük sınırlılık göçmenlerle görüşme noktasında yaşanmıştır. Afganistan'dan Türkiye'ye yönelik göçe dair kamuoyunda oluşan gündemin ortaya çıkardığı tedirginlik ve korku hali nedeniyle göçmenlerden göç süreçlerine ilişkin detaylı bilgilerin alınması zorlaşmıştır. Aynı şekilde yerel halkla (özellikle sınır köylüleriyle) yapılan görüşmelerde, göçmen kaçakçılığı konusunda güvenlik kaygısı nedeniyle görüşmelerin kısa tutulması gerekmiştir.

Araştırmaların yapıldığı tarihler ve mevsim şartları çalışmayı sınırlayan diğer etkenler olmuştur. Örneğin Ağustos 2021'de yapılan saha araştırmasında adli tatil nedeniyle Van Barosu Göç ve İltica Komisyonu temsilcileri ile yüz yüze görüşme mümkün olmamıştır. Ocak 2022'de yapılan saha çalışmasında ise kış şartlarının zorluğu ön plana çıkmıştır.

Öte yandan araştırma kapsamında Valilik, Kaymakamlık ve İl Göç İdaresi gibi kurumlarla görüşebilmek için yoğun çaba sarf edilmiş ancak gerek göçün yoğunluğundan kaynaklı kurumların iş yükü gerekse bürokratik işlemlerin (görüşme izni gibi) uzun sürmesi dolayısıyla görüşme yapılamamıştır. Söz konusu etkenler araştırmanın önemli sınırlılıkları olarak öne çıkmaktadır.

GÖÇ SÜREÇLERİNDE YERELDEN BAKMAK

Konu göç olsun veya olmasın “yerel” dendiğinde genellikle ilk akla gelen belediyelerdir. Nitekim bu durum birçok çalışmada da görülmektedir (Adıgüzel & Tekgöz, 2019; Ağca, 2019; Akman, 2018; Ateş, 2020; Yılmaz, 2021). Ancak bu çalışma özelinde yerelden kastedilen sadece belediyeler değil mikro ölçekte o bölgede/şehirde bulunan aktörlerin tamamıdır. Özellikle göç gibi, sadece tek bir coğrafi ölçekle sınırlı kalmayan süreçlerde, makro ve mikro ölçekleri, aralarındaki karşılıklı etkileşimin farkında olarak bir arada ele almak gerekir (Robinson & Carson, 2015). Bu doğrultuda ülke yerel bağlamında bütünleşen; bölge, şehir-bölge, şehir, ilçeler, köyler, mahalleler ve yer yer sokak ve caddeleri birer alt sistem olarak içermektedir. Her alt sistem için geliştirilecek politika, strateji, proje ve uygulama ilkeleri ölçeklerin ve bağlamlarının gerektirdiği biçimde değişiklik göstermeli; ancak bütüncül bir yaklaşımın parçası olmalıdır (Altay Kaya, 2021: 129).

“Bu noktada göç sürecinde bütüncül anlamda ülkenin göç politikasına katkı sağlayacak şekilde yerelden bakmak, yerel aktörlerin gözünden göçü gözlemek ve görüşlerine yer vermek önemlidir.”

Bu noktada göç sürecinde bütüncül anlamda ülkenin göç politikasına katkı sağlayacak şekilde yerelden bakmak, yerel aktörlerin gözünden göçü gözlemek ve görüşlerine yer vermek önemlidir. Afganistan’dan Türkiye’ye yönelik göç sürecinde doğrudan Van üzerine yapılan çalışmalar bulunmakla birlikte bu çalışmaların yerel aktörlere değindiğini söylemek zordur (Deniz, 2011; Deniz & Doğu, 2008). Öte yandan göç sürecinde yaşanan sorunlara ilişkin Van özelinde yerel aktörler düzeyinde bazı güncel çalışmalar bulunmaktadır. Van Barosu Göç ve İltica Komisyonu tarafından yazılan Van Gölü’nde Haziran 2020’de meydana gelen göçmen ölümleri üzerine yazılan rapor (2020), Eşitlik Çalışmaları Derneği’nin Eylül 2021’de Van’daki göçmenlerin hak ihlallerine ilişkin yapılan çalışma (Koşar, 2021), Tarlaşası Dayanışma ve Uluslararası Göç Araştırmaları ve Uygulamaları Derneği (Epic Migrations) ortaklığında yapılan Van ve çevresindeki saha araştırmasına dayanan rapor (Tarlaşası Dayanışma & Epic Migrations, 2021) bunlardan bazılarıdır.

Bu çalışmanın Van ili özelinde yerel aktörlerin görüşleri dikkate alınarak oluşturulması, çalışmayı Afganistan’dan Türkiye’ye yönelik

göç sürecine ilişkin diğer çalışmalardan ayırmaktadır. Buna ek olarak saha çalışmasının üç aylık olması ve bölgedeki göç sürecinin nispeten uzun vadede gözlemlenmiş olması çalışmayı özgün bir hale getirmektedir. Çalışma kapsamındaki gözlem ve analizlerden önce göç sürecinin arka planını ve bilhassa Afganistan'dan gelen göçte Türkiye'nin konumunu incelemek yerinde olacaktır.

AFGANİSTAN'DAN TÜRKİYE'YE GÖÇ

Dünyanın üçüncü en büyük göçmen kaynağı ülkesi olan Afganistan, göçmen yoğunluğuna göre dünyadaki göç koridorlarının sıralandığı listede de İran ve Pakistan ile olan sınırının da etkisiyle yer almaktadır. Meksika-ABD koridorunun ilk, Suriye-Türkiye koridorunun ise ikinci sırada yer aldığı listede, Afganistan-İran koridoru 6., Afganistan-Pakistan koridoru 20. sıradadır (McAuliffe & Triandafyllidou, 2021: 27). Afganistan kaynaklı olarak İran ve Pakistan'a yönelik göçün bir sonraki durağı ise yıllardır Türkiye üzerinden Avrupa ülkeleri olmuştur. Bu noktada Afganistan kaynaklı göçlerde Türkiye'nin transit ve hedef ülke olarak önemi ortaya çıkmaktadır.

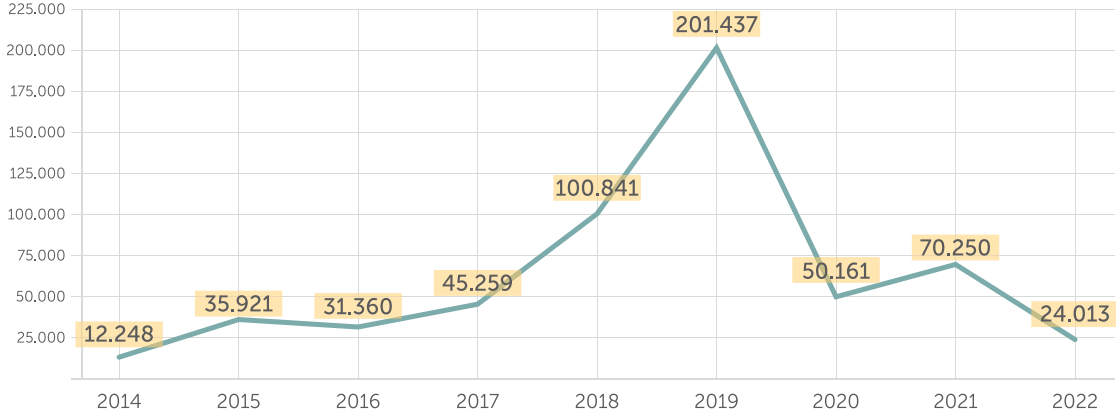
“Nitekim yaklaşık 40 yıldır farklı gerekçe ve yoğunluklardaki Afganistan kaynaklı göçmenler, Pakistan ve İran üzerinden Türkiye'yi Avrupa ülkelerine geçiş güzergahı olarak ya da doğrudan hedef ülke olarak tercih etmektedir.”

Göç güzergâhında yer alan merkezi ülkelerden biri olarak Türkiye, farklı uyruklardan altı milyonun üzerinde göçmeni barındırmaktadır. Dolayısıyla her ne kadar son yıllarda aldığı göçle gündeme gelmiş olsa da sahip olduğu göç hafızasıyla geçmişten günümüze göçün önemli bir güzergahı ve aktörü olagelmiştir. Türkiye yakın veya uzak komşusu birçok ülkeden göç alırken kuşkusuz Afganistan bu ülkelerin başında gelmektedir. Nitekim yaklaşık 40 yıldır farklı gerekçe ve yoğunluklardaki Afganistan kaynaklı göçmenler, Pakistan ve İran üzerinden Türkiye'yi Avrupa ülkelerine geçiş güzergahı olarak ya da doğrudan hedef ülke olarak tercih etmektedir. Tarihi ve kültürü çok eskilere dayanmasına rağmen Afganistan'dan Türkiye'ye göçler belirli zamanlarda ve sınırlı bakış açısıyla ele alınmaktadır. Bu çalışma her şeyden önce Afganistan'dan Türkiye'ye yönelik göçün yeni bir gelişme olmadığını, doğrudan sahada yapılan gözlem ve görüşmelerle ortaya koyma çabasıdır.

Temmuz 2021'in başları Afganistan göçünün Türkiye gündeminde yer aldığı zamanlardan biridir. Özellikle Türkiye'ye yönelik Afganistan göçünü konu alan çeşitli video ve görseller ile söz konusu göç akınına karşı suni bir gündem oluşmuştur. Her yıl olduğu gibi bu yıl da bahar ve yaz aylarında yoğunlaşan göç akını, sosyal medyanın da etkisiyle gündemin ilk sırasında yer almıştır. Söz konusu göç sürecinin bu yıl başlamadığı, yıllardır devam eden bir süreç olduğu ve bu yıl sıra dışı bir artışın olmadığı

ğı ise Göç İdaresi Genel Müdürlüğü verilerinde ortaya konulmaktadır. Buna ek olarak özellikle 2018 ve 2019 yıllarında sıra dışı bir Afganistan göçünün yaşandığı, yakalanan düzensiz Afganistanlı göçmen sayısından görülebilmektedir. Ancak o dönemde dahi Afganistan göçü günümüzdeki kadar gündem olmamıştır. Bununla birlikte 2018'den beri yakalanan düzensiz göçmenler arasında en fazla sayıyı Afganistan'dan gelen göçmenlerin oluşturduğunu da akılda tutmak gerekmektedir.

Yakalanan Düzensiz Afganistanlı Göçmen Sayısı (2014-2022)

Kaynak: Göç İdaresi Başkanlığı, <https://www.goc.gov.tr/duzensiz-goc-istatistikler> (Erişim Tarihi: 05.04.2022)

Afganistan göçünün Türkiye'deki odak noktası Van'dır. İran üzerinden gelen Afganistanlı göçmenlerin Türkiye'ye ilk ayak bastıkları yer olan Van'da, günümüzdeki göç sürecini anlamlandırmak adına gözlem yapılması elzem olmuştur. Buradan hareketle 12-16 Ağustos 2021, 9-10 Ekim 2021 ve 6-9 Ocak 2022 tarihlerinde Van merkezinde, ilçelerinde ve köylerinde üç aşamalı saha araştırması yapılmıştır. Üç saha araştırmasında da yerel halktan bölgede bulunan sivil toplum kuruluşlarına, göçle ilgilenen kamu kurumlarından göç alanında çalışan akademisyenlere, yerel ve uluslararası gazetecilerden bizzat Afganistanlı göçmenlere kadar çok yönlü görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Saha çalışmalarının ortalama ikişer ay ara ile yapılması, bölgedeki mevcut durumu karşılaştırabilmek adına verimli olmuştur.

ARAŞTIRMA BULGULARI

Genel Göçmen Profili ve Göç Sürecine İlişkin Gözlemler

Ağustos ve Ekim aylarında Van şehir merkezi ve ilçelerinde yapılan saha ziyaretlerinde, nadir olarak görülebilen Afganistanlı göçmenlerin arasında kadın ve çocukların da olduğu gözlemlenmiştir. Bununla birlikte özellikle köylülerle yapılan görüşmelerde ise genç erkeklerin ağırlıklı olduğuna ilişkin beyanlar alınmıştır. Bu noktada kaçakçıların göçmenleri sınırdan geçirme yöntemleri önemlidir zira kamuoyuna yansıyan görüntüler bununla yakından ilgilidir. Kaçakçılar sınır geçişleri esnasında genç erkekler ile kadın ve çocukları ayrı gruplara ayırmaktadır. Bu durum iki grubun sınırı geçiş hızıyla alakalıdır ve olası bir yakalanmaya karşı alınan önlemlerden biridir. Genç erkek göçmenlerin diğer gruba nazaran daha kalabalık olması söz konusu görüntüleri ortaya çıkarmıştır. Dolayısıyla Afganistanlı göçmenler arasında genç erkeklerin ağırlıklı olduğu doğru olmakla birlikte sadece genç erkeklerin sınırı geçtiğini söylemek yanılgıdan ibarettir.

Yapılan görüşmelerde günlük 1200-1500 civarı göçmenin sınırı geçtiği öğrenilmiştir. Özellikle Temmuz ve Ağustos aylarında göçmenlerin yoğun olarak geçiş yaptığı bilinmektedir. Köylülerden

alınan bilgiye göre göçmenlerin sayısı köy nüfusunun iki katı olacak düzeye ulaşmıştır. Göçün kamuoyunda gündem olmasının ardından her ne kadar bir azalma yaşansa da Ekim ayında dahi günlük geçişler 800-900 civarında olmuştur. Öte yandan Ocak ayındaki araştırmada yapılan görüşmelerde yoğun kar ve donma tehlikesi başta olmak üzere yoğun kış şartları nedeniyle geçişlerin daha da azaldığı, buna rağmen günlük 300-500 civarında göçmenin Türkiye'ye geçtiği öğrenilmiştir.

Afganistanlı göçmenlerin genel olarak ülkeden çıkış nedeni Taliban nedeniyle yaşamlarının tehlikede olması ve Afganistan'daki ekonomik durum, işsizlik gibi etkenlerdir. Göçmenlerin güzergahları kaçakçılar tarafından belirlenmekte, onların yönlendirmesiyle hareket edilmekte ya da beklenmektedir. Yapılan görüşmelerde Afganistan'dan çıkan bir göçmenin ortalama 18-20 gün yolda olduğu, bu sürenin şartlara göre kısalıp uzayabileceği bilgisine ulaşabilmiştir. Her ne kadar gelen Afganistanlı göçmenlerin sayısı kadar kamuoyunda dikkat çekmese de zorlu kış şartlarında donarak hayatını kaybeden onlarca göçmen olduğu bilinmektedir.

“Yapılan görüşmelerde Afganistan'dan çıkan bir göçmenin ortalama 18-20 gün yolda olduğu, bu sürenin şartlara göre kısalıp uzayabileceği bilgisine ulaşabilmiştir. Her ne kadar gelen Afganistanlı göçmenlerin sayısı kadar kamuoyunda dikkat çekmese de zorlu kış şartlarında donarak hayatını kaybeden onlarca göçmen olduğu bilinmektedir”

Afganistan Göçüne Yerelden Çok Taraflı Bakmak

İlk çalışma kapsamında Van şehir merkezi, ilçeler ve sınır köylerinde yerelden birçok aktörle görüşmeler yapılmıştır. Her şeyden önce Afganistan göçüne ilişkin sürecin yerel halk tarafından, kamuoyunda oluşan algının aksine son derece 'normal ve olağan' karşılandığı gözlemlenmiştir. Nitekim 40 yılı aşkın süredir devam eden Türkiye'ye yönelik Afganistan göçü, bölgenin olağan dinamiklerinden biri haline gelmiştir. Öyle ki yerel halk; göçün hangi ilçeden hangi sınır köyünden geldiği, nerelerde yoğunluk yaşandığı, göçmenlerin nasıl hareket ettiği, bölgedeki alınan veya alınamayan güvenlik önlemlerinin ne durumda olduğu, günde ortalama ne kadar Afganistanlı göçmenin Van üzerinden Türkiye'ye giriş yaptığı sorularının hepsine hâkimdir.

Bu duruma ilk olarak Van şehir merkezinde bir taksici ile yapılan görüşmede rastlanmıştır. Taksicinin Afganistan göçüne ilişkin aktardıkları durumun bölge halkı için sıradanlığını ortaya koymaktadır:

Aynı şekilde şehir merkezinde görüşülen bir esnaf da Afganistan'dan gelen göçün her seneki yoğunluğundan daha farklı olduğunu ortaya koyarken güncel duruma da ışık tutmaktadır:

"...abi ben 24 yaşındayım. Kendimi bildim bileli buradan Afganlar geçer. Şimdi son günlerde haberlerde çok çıkıyor ama burada hep vardı bu göç. Bahar aylarında yaz aylarında artar. Kışın çok kar olur soğuk olur daha azdır. Ama her sene böyledir..."

İlçe merkezleri ve sınır köylerinde yapılan görüşmelerde de göçün bölgede ne kadar olağan bir durum olduğu gözlemlenmiştir. Öyle ki Türkiye'ye yönelik göç artık bir rutin haline gelmiştir. Özellikle sınır köylerinde bu durum daha net şekilde ortaya çıkmaktadır. Sınır insanlarının Afganistan göçünün engellenmesine ilişkin uygulanan politikaları yetersiz görürken geçişlerin önlemlere rağmen devam ettiğini belirtmişlerdir.

"Afganlar yıllardır geliyor. Sadece bu sene değil ki. Haberleri biz de gördük ama farklı bir şey yok. Haberler artınca saklanmaya başladılar. İşin içinde çok kişi var. Şimdi git mesela bir mahalleye evlerde çok Afgan vardır. Gece yola çıkarlar."

Bununla birlikte araştırma kapsamında Van'da görüşülen akademisyenler de Temmuz-Ağustos aylarındaki Afganistan göçünün olağanüstü bir göç dalgası olmadığını belirtmiştir. Bölge coğrafyasını ve sahadaki gelişmeleri yakından takip eden akademisyenler, ABD'nin Afganistan'dan çekilmesi ve Taliban'ın ülkede yönetimi ele geçirmesi sonucunda ise kitlesel bir göç hareketinin beklenebileceğini ifade ederken, yaz aylarında göçün kamuoyu gündemine oturmasının ardından sınır hatlarında güvenlik önlemlerinin arttırıldığını aktarmıştır. Önlemlere rağmen geçişlerin az da olsa devam edeceğini, ilerleyen süreçte olası bir büyük göç dalgasında ise sınır önlemlerinin tamamen yetersiz olacağı ifade edilmiştir.

Yaz aylarında kamuoyunda yer alan Afganistan göçüne ilişkin haberlerin suni bir gündem olduğu vurgulanmış, bölgede yıllardır Afganistan göçünün var olduğu ifade edilmiştir. Bununla birlikte her gün binlerce göçmenin sınırı geçmesi sonrasında oluşacak yoğunluk karşısında, Van'da bulunan Geri Gönderme Merkezi'nin son derece yetersiz kaldığı ifade edilmiş, göçün yönetilmesine ilişkin önlemlerin ivedilikle artırılması gerektiği eklenmiştir.

Araştırma kapsamında Türkiye'ye yönelik Afganistan göçünün daha iyi anlaşılabilmesi adına çok taraflı görüşmelere önem verilmiştir. Bu doğrultuda görüşülen kesimlerin bir kısmını da Van'da faaliyet gösteren Sivil Toplum Kuruluşları (STK) oluşturmaktadır. Özellikle bölgede aktif olarak göç, insan hakları ve yerel gündemlerle ilgili faaliyet gösteren STK'lar tespit edilmiş ve araştırma öncesinde kendileriyle iletişime geçilmiştir. Bütün görüşmecilerde olduğu gibi bölgede faaliyet gösteren STK'ların da Afganistan göçüne ilişkin oluşan gündemi suni buldukları gözlemlenmiştir. Nitekim bir STK temsilcisi özellikle bu suni gündeme vurgu yaparken mevcut duruma ilişkin izlenimlerini aktarmıştır.

"Türkiye'ye yönelik Afgan göçü neredeyse 40 yıllık bir geçmişe sahip. Ancak nedense bir aydır olağanüstü bir gündem maddesiymiş gibi aktarıldı. Evet özellikle ABD'nin Afganistan'dan çekilmesi ve Taliban'ın ülkede etkinliğini artırması bir gerçek. Ancak bunun etkisini daha sonra görecek. Dolayısıyla aslında her yıl bahar ve yaz aylarında gerçekleşen göç bu sene de aynı şekilde devam ediyor. Burada özellikle sınır köylerinden çekilen videolar herhalde etkili oldu. Sosyal medyada yankı da bulunca sanki olağanüstü bir göç dalgası varmış gibi şişirilmiş suni bir gündem oluştu."

Göç alanında çalışan bir STK'nın temsilcisi ise aynı noktaya odaklanırken, bunu Türkiye'de Suriye göçü sonrası oluşan ve her geçen yıl artan göçmen karşıtlığına bağlamaktadır. Göçe ilişkin

görsellerin sosyal medyada fazlasıyla yankı bulması ve tepki alması da bunu doğrular niteliktedir. Öte yandan Van'da insan hakları ve demokrasi üzerine faaliyetlerini yürüten bir STK temsilcisi ise göçün güncel durumuyla ilgili ayrıntılı bilgiler aktarmaktadır.

"...Afganlar özellikle 1-2 aydır çok yoğun şekilde geliyorlar. Her sene olduğu gibi aslında. Ancak konu haberlere çıkınca hem göçmenler hem de kaçakçılar tedirgin oldu. Normalde Tatvan yoluna, Saray civarına gitsen yol kenarlarında yürüyen çok Afgan görürdün. Ama şimdi tedirginler ve genellikle gece hareket ediyorlar. Buraya yakın (Van merkez) bir mahalle var, genelde oradaki evlerde saklanıyorlar sonra gece gidiyorlar. ... Dayım köy korucusu oradan biliyorum mesela köyden günde 900-1000 göçmen geçiyormuş. Yine geçiyor diyorlar ama artık geceleri hava kararınca."

"... Mesela duvar inşa ediyorlar şimdi sınıra. 3,5 metre duvar. Herhalde bütün sınırı da kaplayacaklarmış. Ama duvar dediğin aşılmayacak bir şey değil ki. Bir gazeteci arkadaş aktarmıştı merdiven dayıyorlar geçiyorlar duvarı. Üzerindeki tel örgüye battaniye atıyorlar geçiyorlar. Etkisiz yani."

Buna ek olarak göçe ilişkin uygulanan politikalarla ilgili STK temsilcilerinin görüşleri ise oldukça dikkat çekici. Uygulanan politikaları yetersiz ve etkisiz bulduklarını ifade eden STK'lar, salt güvenlik merkezli bir yaklaşımın yanlışlığına değinmektedir. Bu politikanın yanlış olduğu kadar etkisiz de olduğunu belirten STK temsilcileri, kaçakçıların sınırdan alınan bütün önlemlerden haberdar olduğunu ve buna göre hareket ettiklerini belirtmektedir.

"... Mesela duvar inşa ediyorlar şimdi sınıra. 3,5 metre duvar. Herhalde bütün sınırı da kaplayacaklarmış. Ama duvar dediğin aşılmayacak bir şey değil ki. Bir gazeteci arkadaş aktarmıştı merdiven dayıyorlar geçiyorlar duvarı. Üzerindeki tel örgüye battaniye atıyorlar geçiyorlar. Etkisiz yani."

Görüşülen STK temsilcileri Afganistan göçüne ilişkin suni gündeme, alınan önlemlerin yetersizliğine ve asıl büyük göçün Taliban sonrasında olabileceğine vurgu yapmıştır. Bununla birlikte uygulanan ve uygulanacak politikalarda kendilerinin görüşünün alınmadığını da sıklıkla belirtmişlerdir.

Türkiye'ye yönelik Afganistan göçüne ilişkin kamuoyuna doğru haberlerin aktarılması için çalışan yerel, ulusal ve uluslararası gazeteciler, çalışmanın bir diğer görüşmeci kesimini oluşturmaktadır. Araştırma öncesinde yapılan haber taramalarında bizzat sahada bulunan muhabirler tespit edilmiş ve kendileriyle iletişime geçilmiştir. Meslekleri itibarıyla haber peşinde koşan gazetecilerin bölgede adeta göçün bir aktörü gibi yer aldıkları söy-

lenebilir. Nitekim sürekli olarak sahada bulunan ve süreci takip eden yerel bir muhabir ile yapılan görüşmede; göçün ülkeye yoğun giriş yaptığı yerlerden göçmen kaçakçılarının yaklaşımlarına, bölgenin coğrafi şartlarından göçe ilişkin alınan askeri önlemlere kadar birçok noktaya ayrıntılı şekilde hâkim olduğu görülmüştür.

"Afganlar geçtiğimiz haftalarda çok yoğun şekilde hareket ediyorlardı. Özellikle Bitlis Tatvan yolu üzerinde yürüyen yüzlerce Afgan vardı. Bunun birkaç gündür sadece geceleri devam ettiğini biliyoruz. Yine bekledikleri bazı bölgeler var mesela yine Tatvan yolunda bir köprü altı var orada saklanıyorlar. Sınır köylerinde şok evlerinde göçmen kaçakçıları tarafından tutulduklarını biliyoruz. ... Hem konunun kamuoyunda gündem olması hem de alınan askeri önlemler göçmenleri ve kaçakçıları tedirgin etmiş benziyor."

Bölgede gözlemlendiği üzere sınır hattındaki göçün yönetimi daha çok askeri odaklı ilerlemektedir. Bu noktada başka yerel bir gazetecinin görüşleri de bunu destekler niteliktedir.

"...geçtiğimiz günlerde 700 civarı özel harekât personeli sınır hattına aktarıldı. Buna ek olarak 15 bin civarı ek asker sevkiyatından bahsediliyor ancak teyit ettiremedim. Muhtemelen doğrudur zira askeri anlamda bir hareketlilik yaşandığı aşikâr. Onun dışında duvarı biliyorsunuz zaten. Ama duvar engellemiyor tabi. Menfezler var oradan geçiyorlar ya da en basitinden duvarın üzerinden atlıyorlar. İnsansız hava araçları da var."

Aynı yerel gazeteci bu kadar askeri önleme rağmen sınırdan geçişlerin devam ettiğini de belirtmektedir. Söz konusu geçişlere yer yer göz yumulduğunu belirten yerel gazeteci, göçmen kaçakçılarının güvenlik zafiyeti olan yerleri sürekli olarak takip ettiğini belirtmektedir.

"Göçmen kaçakçılarının İran'dan Pakistan'dan adamları var. Sınır geçişlerinde ayrıca adamları var. Bu kişiler sivil halkın arasında. Örneğin göçmen kaçakçısının adamı olan bir çoban aslında Türkiye-İran sınır hattındaki güvenlik açıklarının olduğu noktaları gözetliyor. Veya nöbet değişim saatlerini takip ediyor. Bunun haricinde çoğu zaman sınırdan geçişlere göz yumulduğunu da biliyoruz. Tabi şimdi kamuoyunda gündem olunca bu durum daha azdır."

Türkiye'ye yönelik Afgan göçünde kuşkusuz anahtar rolü göçmen kaçakçıları oluşturmaktadır. Van'ın Saray ilçesine bağlı Bakışık köyünde görüşülen bir göçmen kaçakçısı, göç sürecine ilişkin bilgiler aktarmıştır. Öncelikle Türkiye'ye Van üzerinden giriş yapan göçmenlerin güzergahını aktaran kaçakçı, alınan güvenlik önlemlerine de vurgu yapmaktadır.

"Türkiye sınırını geçince köylerde evlerimiz var. Tehlike (alınan güvenlik önlemlerinden bahsediyor) fazlaysa göçmenler bu evlerde (şok evleri) bekletilir. Tehlike azaldığında evlerden çıkış yapılır. Önce ilçe merkezlerine girmeden çoğunlukla yerleşimin az olduğu dağlık yerlerden Van'a oradan da çoğunlukla teknelerle Tatvan'a gidilir. Oradan sonrası zaten otobüslerle, minibüslerle diğer iller..."

Göç sürecinin gündeme gelmesi güvenlik önlemlerini arttırmış ve geçişlerin daha seyrek olmasını sağlamıştır. Bununla birlikte geçişlerin tamamen durduğunu söylemek doğru olmayacaktır. Nitekim görüşülen göçmen kaçakçısı geçişlerin halen devam ettiğini ifade etmektedir.

"...Duvar değil ama askeri kontroller artınca geçişler daha az. Son 1-2 aydır böyle. Tam sayı veremem ama sadece bu köyden 200-250 kişi geçiyor. Yazın daha fazlaydı tabi. Bu aralar kontroller arttı."

Görüşülen kaçakçı, göç sürecine ilişkin soruları da cevaplarken özellikle göç sürecinde yaşanan sıkıntılarda neler yaşandığını detaylıca aktarıyor.

"Afganistan'dan yola çıkan bir göçmen herhangi bir sorunla karşılaşmazsa genellikle 20 günde Türkiye'ye geçer. Kışın bu süre uzar. Veya şimdi Türkiye geri itiyor çoğu göçmeni. Özellikle 1-2 aydır arttı bu. Böyle olunca da süre uzar. ... Fiyat şartlara göre değişir. Ortalama 1200-1500 dolar civarı. Bu özel araç olursa artar. Evlerde (şok evleri) kalınan süre artarsa fiyat da artar. Geri gönderilince tekrar para almıyoruz ama 3-4 geri göndermeden sonrasında ek ücret alıyoruz."

Geri gönderme, bölgede rutinleşmiş uygulamalardan birisi haline gelmiştir. Nitekim Afganistan'dan yola çıkan bir göçmenin hedefinin Avrupa ülkeleri olduğu düşünüldüğünde İran ve Türkiye sınırlarını geçmek durumunda olduğu bilinmektedir. Bu durum göçmenlerin diğer bütün zorlukların yanı sıra devletlerin sınır görevlileri tarafından geri göndermekle de karşı karşıya kalacağı anlamına gelmektedir. Yapılan görüşmelerde özellikle İran tarafından sürekli olarak geri itme politikalarının uygulandığı, son dönemde göçün yoğunluğundan ve kamuoyunda gündeme gelmesinden kaynaklı olarak Türkiye tarafından da benzer uygulamaların olduğu iddia edilmiştir. Söz konusu geri itmelerin sayısının üçü geçmesi halinde göçmenlerin kaçakçılara ödediği paranın yandığı, eğer Türkiye'ye geçmek istiyorlarsa yeniden aynı ücreti ödemek zorunda kaldığı öğrenilmiştir.

Göçmenler için haftalarca süren yolculuğun zorlu koşulların yanı sıra devletlerin söz konusu uygulamaları göçmenlerin işini daha da zorlaştırmaktadır. Özellikle Ocak ayındaki ziyaretlerde gözlemlendiği üzere kış şartlarının zorluğu onlarca göçmenin donarak hayatını kaybetmesiyle sonuçlanmaktadır. Göç sürecinde yakalanma, geri gönderilme ya da caydırmak amacıyla açılan ateşlerde vurulma tehlikesi, özellikle gece seyahat etmelerinden kaynaklı bölgedeki vahşi hayvanlar tarafından parçalanma riski ya da göç süreci boyunca temel ihtiyaçlarını bile karşılayamama durumları göz önüne alındığında göçmenler için şartlar çok daha zorlayıcı hale gelmektedir. Ancak yapılan görüşmelerde ve farklı zamanlarda yapılan ziyaretlerde görüldüğü üzere tüm bu şartlara rağmen göçmenler "daha iyi bir yaşam" umuduyla ve kararlılığıyla göç etmeye devam etmektedir. Yerelden bütün aktörlerin defaatle vurguladığı üzere, 40 yılı aşkın süredir farklı yoğunluklarda devam eden söz konusu göçün önümüzdeki yıllarda da artarak devam edeceği öngörülmektedir.

GENEL GÖZLEM NOTLARI VE ÖNERİLER

Türkiye'ye yönelik Afgan göçü yaklaşık 40 yıllık bir geçmişe sahip olmasına rağmen özellikle Temmuz 2021'den itibaren ülke gündemine oturmuştur. Söz konusu gündem göçün merkezini oluşturan Van'da geniş kapsamlı bir gözlem yapılmasını zaruri kılmıştır. Bu doğrultuda yapılan yukarıda ayrıntıları aktarılan araştırmaya ilişkin genel gözlem notları ve öneriler şu şekildedir:

- Türkiye'ye yönelik Afgan göçünün kamuoyunda yankı bulduğu kadar yoğun olmadığı, her yıl yaz aylarındaki yoğunluğun benzerinin gerçekleştiği gözlemlenmiştir. Ayrıca söz konusu yoğunluğun da Temmuz ayında yaşandığı, Afgan göçünün kamuoyunda yer etmesi üzerine bu yoğunluğun azaldığı, araştırmanın yapıldığı Ağustos ve Ekim aylarında geçişlerin azaldığı, Ocak aylarında ise kış şartlarının da etkisiyle seyrekleştiği tespit edilmiştir.
- Göçün kamuoyunda yer etmesi üzerine sınıra (yaklaşık 18 bin) ek asker sevkiyatının yapıldığı öğrenilmiştir. Bununla birlikte Türkiye-İran sınırında geçen yıl başlatılan sınır duvarı inşasının hızlandırıldığı, insansız hava araçları ile sınırın sürekli gözetlendiği bilgisine ulaşılmıştır. Araştırma kapsamında bir göçmen kaçakçısıyla yapılan görüşmede ise söz konusu askeri önlemlere rağmen sınır geçişlerinin önceki kadar sık ve yoğun olmasa da devam ettiği öğrenilmiştir.
- Türkiye'nin göçe karşı uyguladığı politikaların ise en azından sınır hattında yetersiz olduğu gözlemlenmiştir. Nitekim en görünür politika olan duvarın geçişleri engelleyemediği, yerelemlen kişilerle yapılan görüşmelerde duvara merdiven dayayarak, tünel kazarak veya sınır hattındaki menfezleri kullanarak geçişlerin devam ettiği bilgisine ulaşılmıştır.
- Bununla birlikte duvarın göç güzergahının değişmesinde önemli bir etkisi olduğu söylenebilir. Duvarın inşasından önce Van'ın Çaldıran ilçesinden yoğun göçmen girişi yaşanırken, duvar inşasından sonra yoğunluğun Saray'a kaydığı öğrenilmiştir. Yapılan görüşmelerde ilerleyen süreçte göçmenlerin çoğunlukla Van'ın en güneydeki ilçesi Başkale'de yoğunlaşmasının beklendiği gözlemlenmiştir.
- Van'daki STK temsilcileri ve akademisyenlerle yapılan görüşmelerde Afgan göçüne ilişkin gündeme gelen durumun suni olduğu, Afganistan'dan Türkiye'ye göçün zaten yıllardır devam eden bir süreç olduğu vurgulanmıştır. Bununla birlikte Afganistan'daki Taliban etkinliğinin artışı üzerine yeni bir göç dalgasının da beklendiği sıklıkla dile getirilmiştir. Görüşmelerde, mevcut göçün geçen yıllardan farklı olmadığına vurgu yapılırken Taliban'ın kontrolünden sonraki olası bir kitlesel göçe karşı uygulanması gereken politikalara değinilmiştir. Buna göre çözümün Afganistan'da başlatılması gerektiği, diplomatik görüşmelerle yapısal çözümlere odaklanılması gerektiği belirtilmiştir. Buna ek olarak göç güzergahında yer alan Pakistan ve İran ile ilişkilerin de istikrarlı, çözüm odaklı ve çok taraflı ilerlemesi gerektiği sıklıkla dile getirilmiştir.

KAYNAKÇA

- Adıgüzel, Y., & Tekgöz, N. (2019). *Türkiye'deki Suriyeliler ve Göç Yönetiminde Belediyelerin Rolü*. Birleşmiş Kentler ve Yerel Yönetimler Orta Doğu ve Batı Asya Bölge Teşkilatı.
- Ağca, M. (2019). *Göç Yönetiminin Yeni Aktörleri Olarak Yerel Yönetimler: İstanbul Alan Araştırması* [Yüksek Lisans Tezi]. İstanbul Üniversitesi.
- Akman, K. (2018). Göç Yönetiminde Yerel Yönetimler ve STK İşbirliği. *Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi*, 1(3), 452-466. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/mana/issue/42538/482214>
- Altay Kaya, D. (2021). Zorunlu Göç Ve Dayanıklılık Planlaması: Türkiye'nin Suriye Zorunlu Göçü Deneyimi. *METU Journal of the Faculty of Architecture*, 38(2). <https://doi.org/10.4305/METU.JFA.2021.2.2>
- Ateş, K. (2020). Göç Yönetiminde Yerel Yönetimlerin Rolü. *Iğdir University Journal of Faculty of Economics and Administrative Sciences*, 5, 23-40. <https://dergipark.org.tr/en/pub/igdiriibf/issue/65773/1027621>
- Deniz, O. (2011). Mülteci Hareketleri Açısından Van Kentinin Durumu Ve Kentteki Mültecilerin Demografik Profili. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 14(22), 187-204. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ataunidcd/issue/2437/31196>
- Deniz, O., & Doğu, A. F. (2008). Türkiye-İran Sınırı: Sınırın Coğrafi Durumu ve Sınır Köylerimizin Sosyo-Ekonomik Yapıları. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 0(19), 49-71. <https://app.trdizin.gov.tr/makale/TnpVeE5USXk/turkiye-iran-siniri-sinirin-cografi-durumu-ve-sinir-koylerimizin-sosyo-ekonomik-yapilari>
- Koşar, M. A. (2021). *Van'da Mültecilere Yönelik Hak İhlalleri*. Eşitlik Çalışmaları Derneği.
- McAuliffe, M., & Triandafyllidou, A. (2021). *World Migration Report 2022*. International Organization for Migration. <https://www.un-ilibrary.org/content/books/9789292680763>
- Robinson, G., & Carson, D. (2015). Resilient communities: Transitions, pathways and resourcefulness: Resilient communities. *The Geographical Journal*, 182. <https://doi.org/10.1111/geoj.12144>
- Tarlabası Dayanışma, & Epic Migrations. (2021). *Van ve Çevresinde Yasadışı Göçmen Saha Gözlem Raporu*. <https://epicmigrations.com/gozlemraporu/>
- Van Barosu Göç ve İltica Komisyonu. (2020). *Van Gölü'nde 27 Haziran 2020 Tarihinde Meydana Gelen Göçmen/Sığınmacı Katliamına İlişkin İnceleme Raporu*. <http://www.vanbarosu.org.tr/uploads/2694.pdf>
- World Population Review. (2022). *Afghanistan Population 2022 (Demographics, Maps, Graphs)*. <https://worldpopulationreview.com/countries/afghanistan-population>
- Yılmaz, Z. (2021). *Yerel Yönetimlerin Göçmenlere Yönelik Sosyal Politikaları: Ankara Örneği* [Yüksek Lisans Tezi]. Ankara Üniversitesi.

YAZAR HAKKINDA

Hakan ÜNAY, Haziran 2019'da Göç Araştırmaları Vakfı bünyesindeki Türkiye Göç Araştırmaları Merkezi'nde (TÜGAM) araştırmacı olarak görev almaya başlamıştır. Necmettin Erbakan Üniversitesi Uluslararası İlişkiler bölümündeki yüksek lisans eğitimini Haziran 2021'de "Berlin Duvarı'nın Yıkılışından Yeni Duvarların İnşasına: Realist Perspektiften İsrail-Filistin ve Türkiye-Suriye Duvarlarının Analizi" başlıklı tezini başarıyla savunarak tamamlamıştır. Ara vermeden başladığı Gaziantep Üniversitesi Sosyoloji bölümündeki doktora öğrenimine devam etmektedir. Sınır politikaları ve göç ve sınır yönetimi alanlarında çalışmalarına devam etmektedir.

GAV ÇALIŞMA RAPORU

Hacettepe Mahallesi Fener Sokak No: 5
06230 Altındağ Ankara/Türkiye

+90 312 473 79 11

info@gocvakfi.org

www.gocvakfi.org

